

Tècnica de ferrar bestiar de peu rodó

Santa Maria de Merlès

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal

Coordenades:

Latitud: 41.99327
Longitud: 1.97259
UTM Est (X): 414903
UTM Nord (Y): 4649539

Classificació

Número de fitxa 08255 - 255
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tècnica artesanal
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Queden comptats ferrers que utilitzin la tècnica antiga a Catalunya.
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Productiu
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Cal Ferrer](#)
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dt., 04/12/2007 - 01:00

Descripció

La tècnica de ferrar bestiar de peu rodó ha canviat les últimes dècades tot i que a Santa Maria de Merlès encara hi ha un ferrer que conserva la tècnica antiga. Actualment els ferrers han deixat de fabricar-se les

ferradures i utilitzen ferradures fetes de manera industrial. A Santa Maria de Merlès, però, encara hi ha un ferrer que produeix artesanament ferradures que s'utilitzen únicament per al bestiar de càrrega, el que ha de treballar, ja que el bestiar que s'utilitza per a muntar es ferra amb les noves ferradures fetes industrialment. Aquest bestiar de càrrega era antigament molt més comú ja que era la principal força de treball a les zones rurals, però l'arribada dels tractors i motocultors va provocar l'abandonament progressiu d'aquest bestiar. Actualment només queden com a bestiar de càrrega els cavalls, la majoria dels quals bretons, que s'utilitzen per arrossegar troncs en zones de difícil accés.

El procés de ferrar comença amb l'elaboració de les ferradures. Primer es tallen a mida els passamans de ferro de 6 metres i un cop es té la peça a mida comença el procés de la forja, escalfant la peça al forn fins que és prou calenta per permetre treballar-la. Aleshores es dona la forma a la ferradura, utilitzant l'enclusa i el martell deixant els extrems (talons) més primis i es procedeix a foradar-la. Per a fer els forats o claveres (10 en els animals de càrrega, 8 en la resta) s'utilitza l'estampa per a la part superior i un punxó per a l'inferior. Finalment es col·loquen tres pinces, una a la part frontal i dues als laterals, que proporcionen més solidesa a la ferradura un cop està als peus de l'animal.

El següent procés que ha de fer el ferrer és desferrar l'animal abans de col·locar-hi la nova ferradura, un procés que aproximadament es fa cada 3 mesos. El primer que s'ha de fer és treure el reble del clau i es fa amb les tenalles d'arrencar i de reblar. Després es procedeix a tallar el casc sobrant de l'animal amb les tenalles de tall fi i s'acaba de preparar amb una eina anomenada botavant, que s'ajusta al tòrax del ferrer per a poder fer força.

Un cop l'animal és desferrat i té el casc preparat es procedeix a col·locar-li la nova ferradura. Un cop es té la ferradura que s'adapta al peu de l'animal (a vegades s'han de modificar les ferradures in situ per adaptar-les) es col·loca sobre el casc i es procedeix a clavar els claus, que no són simètrics si no que tenen un esbiaixat que permet que surtin cap a l'exterior i no es clavin directament endins. Amb un únic martell es claven aquests claus i es dobleguen i finalment es reblen tallant d'aquesta manera la punta del clau i deixant un acabament arrodonit. La última acció és la de doblegar els talons cap a l'interior per evitar que el bestiar es pugui trepitjar i descalçar ell mateix la ferradura. Existeix també la variant de ferrar en foc, que s'utilitza quan el casc de l'animal no està en bon estat. La única diferència de ferrar en foc és que la ferradura que es posa a l'animal està roent, d'aquesta manera s'adapta millor a l'animal.

Una de les diferències entre la tècnica antiga i la nova és la posició a l'hora de ferrar l'animal, ja que amb la tècnica antiga es necessita algú que subjecti la pota de l'animal mentre és ferrat. Amb la tècnica nova, en canvi, el mateix ferrer subjecta i clava la ferradura.

